

çok yetersiz olmaları durumunda Haziran sonu–Temmuz başlarında ikinci bir sulama yapma gereği ortaya çıkar. Sulama suyu Sodyum, Klor veya Bor tuzlarınca düşük olmalıdır. Sulama imkânının olmadığı eğimli arazilerde suyun toprakta korunmasını sağlayacak tedbirler alınmalıdır.

Gübreleme

Tüm meyve bahçelerinde olduğu gibi İncir bahçelerinde de dengeli ve düzenli bir gübreleme yapmak için mutlaka belirli aralıklarla toprak (her yıl Kasım–Aralık) ve yaprak (üç yılda bir Ağustos) analizleri yapılmalıdır. Toprak pH'sının düşük olduğu yerlerde kireç verilmesi oldukça faydalıdır. Sürgün uzunluklarının 15 cm'nin altında olduğu durumda azotlu gübre uygulanmalıdır. Azotlu gübreler Şubat–Mart aylarında veya sulama yapıldığı durumda daha geç dönemde de vermek üzere ihtiyaç duyulan miktar iki defada verilebilir. Fosforlu ve potasyumlu gübreler ise sonbaharda en geç kışın ilk yarısında verilmelidir.

Budama

İncir bahçelerinde; şekil budaması, ürün budaması ve gençleştirme budaması olmak üzere üç şekilde budama yapılır. Şekil budaması ağaç ürüne yatana kadar iskelet ve tacı oluşturmaya yönelik budamadır. Şekil budaması dikimden itibaren 4 yıllık süreyi kapsar ve dördüncü yıl sonunda bir ağaç 3–4 esas ana dala ve 6–12 civarında yan dala sahip olması gerekir. Ürün budamasında ise bir yıllık dallar üzerinde genel bir budama yapılmayıp tepegözleri bırakılmalıdır. Ağaca verilen şeklin ve fizyolojik dengenin korunması, normal sürgün oluşumunun sağlanması hedeflenir. Seyreltilecek dallar dipten çıkarılır. Kuru, kırılmış, obur ve sıkışıklık oluşturan dalların çıkarılması şeklinde ürün budaması devam eder. Gençleştirme budaması ise yaşlı, çeşitli nedenlerle zarar görmüş ve verimden düşmüş ağaçların gençleştirilmesi ve yeni taç oluşturulması amacıyla yapılan budamadır.

İlekleme

Kültür incirlerinde erkek ve dişi çiçekler ayrı ayrı ağaçlar üzerinde yer almaktadır. İncirde çiçeklerin kapalı bir çiçek tablasında olması nedeniyle incirde dölleme erkek incirler içerisinde bulunan ve ilek arıcığı olarak adlandırılan böcek ile sağlanmaktadır. Erkek incirlerin ilek ürününün dişi incirlerin iyilop ürünü (yaz ürünü) tozlayarak döllemenin meydana gelmesi sürecine ilekleme denir. Dişi çiçekler Haziran ayı içerisinde döllenebilecek olgunluğa gelir.

Hastalık ve Zararlılar

İncirlerde rastlanan önemli kök hastalıkları; Beyaz kök çürüklüğü ve armillaria kök çürüklüğüdür. Gövde ve dal hastalıkları; çelik marazı, soğuk ve güneş yanıklığı zararlıdır. Meyvede rastlanan hastalıklar; iç çürüklüğü, ekşime ve yüzey çürüklüğü sayılabilir. Nematodlar, kanlı balsıra, ekşilik böcekleri, sirke sinekleri, akarlar ise önemli incir zararlıları olarak sayılabilir. Hastalık ve zararlılarla mücadelede öncelikle, kültürel önlemlerin alınması zararın boyutlarını azaltacaktır. Eğer hastalık veya zararlı kültürel önlemlerle kontrol altına alınamıyorsa ilaçlı mücadeleye geçilmesi önerilir. Mücadeleye başlarken hastalık veya zararının doğru teşhis edilmesi ve zararın şiddetine göre mücadele yönteminin belirlenmesi gerekir.

ATATÜRK BAHÇE KÜLTÜRLERİ MERKEZ
ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
YALOVA

Tel: 0.226.8142520 Faks: 0.226.8141146

Dr. Nesrin AKTEPE TANGU

nesrintangu@mynet.com

<http://arastirma.tarimorman.gov.tr/yalovabahce>

T.C.
TARIM VE ORMAN
BAKANLIĞI
Tarımsal Araştırmalar
ve Politikalar Genel
Müdürlüğü

ATATÜRK BAHÇE KÜLTÜRLERİ MERKEZ
ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
YALOVA

Çiftçi Broşürü

İNCİR YETİŞTİRİCİLİĞİ

Dr. Nesrin AKTEPE TANGU

YALOVA

GİRİŞ

İncir subtropik ve ılıman iklim kuşağında yetişebilen bir meyve türüdür. Gerek kuru gerekse taze incir, insan beslenmesindeki önemini yanı sıra, dağlık alanların ekonomik anlamda değerlendirilmesi, sürdürülebilir çevreye sağladığı yarar, yarattığı istihdam ile sosyoekonomik açıdan da oldukça değerli bir üründür. Anadolu'nun incirin gen merkezi olduğu kabul edilmektedir. Türkiye dünya incir üretiminde 270.830 ton üretim ile birinci sıradadır. Ülkemizi sırasıyla Mısır, İran, Fas ve Cezayir gibi ülkeler takip etmektedir. Ülkemiz incir varlığının büyük bir kısmı (%70) Ege Bölgesinde özellikle İzmir ve Aydın illerinde bulunmaktadır. Bölgede plantasyonların çoğu yüksek kalitede kuru incir veren sarılop çeşidinden oluşmuş durumdadır. Kuru incir üretimi açısından son derece uygun ekolojisyne sahip Küçük ve Büyük Menderes havzaları dışında üretilen incirin büyük çoğunluğu yaş meyve olarak değerlendirilmektedir. Yaş incir dış satımında önemli yeri olan Bursa Siyahı incirinin iç ve dış pazardaki önemi giderek artmaktadır.

EKOLOJİK İSTEKLER

•**İklim:** İncir bir subtropik iklim bitkisi olmasına karşın dünyanın ılıman iklime sahip birçok bölgesinde de yetişmektedir. Kışları ılık yazları sıcak ve kurak yerler ister. Yıllık ortalama sıcaklığın 18–20°C olduğu yerlerde yetişir. Meyve doğuşundan hasat sonuna kadar (Mayıs–Ekim) aylarında daha yüksek ortalama sıcaklıklar gerektirir. Kurutmalık incir söz konusu olduğunda özellikle kurutma dönemi olan Ağustos–Eylül aylarında 30°C'ye kadar çıkan ortalama sıcaklık ister. Daha yüksek sıcaklıklar meyvelerin zarar görmesine, küçük kalmasına ve ağaç dallarının yanması şeklinde zararlanmalara neden olur. Bu nedenle sıcaklığın 40°C'yi aşmaması gerekir. En düşük sıcaklığın ise -10°C'nin altına düştüğü yerlerde incir yetiştiriciliği başarılı sonuç vermez.

Optimum yıllık yağış isteği 625 mm'dir. Yağış miktarının 550 mm'nin altına düşmesi durumunda sulanması gerekir. Kurutmalık çeşitler için bağıl nemin özellikle kurutma döneminde %50'yi geçmemesi gerekir.

•**Toprak:** İncir ağacı toprak istekleri yönünden fazla seçici değildir. Ancak kuru incir kalitesi söz konusu olduğunda iklim istekleri gibi toprak istekleri yönünden de seçici olur. Fazla nemli olmayan, derin, kumlu–killi, yeterli organik materyal ve kirece sahip topraklar idealdir. Toprak pH'sının 6-7.8 arası olduğu nötr ve nötre yakın topraklar uygundur. Yüksek kirece toleranslı, sodyum ve bora hassastır. Taban suyunun 2 m'den daha yakın olduğu topraklar incir için olumsuz sonuçlar doğurabilir.

ÇEŞİTLER

İncir çeşitlerini üç grup altında toplamak mümkündür.

1. Taze İncirler: Taze olarak tüketilen incirlerin meyvelerinin düzgün şekilli olması, hasat sırasında sapın meyve üzerinde kalması, raf ömrünün uzun olması istenir. Taze incirlere Bursa Siyahı, Bardakçı, Sultan Selim, Morgüz, Yeşilgüz, Kavak, Horasan örnek olarak verilebilir.

2. Kurutmalık İncirler: Meyvenin ince kabuklu, kalın etli, kuru madde ve şekerce zengin olması, kısa sürede ve homojen kuruması, kuru incirde kabuk renginin açık, kalınlığın ince kalması, az çekirdekli olması önemlidir. Kurutmalık çeşitlere örnek olarak Ege Bölgesinin Sarılop ve Sarı Zeybek, Gaziantep'in Halebi çeşitleri verilebilir.

3. İlek İncirleri: Bu grupta yer alan incirler dişi incirlerin dölleme amacıyla yetiştirilen erkek incirlerdir. Boğa, ilek ve ebe doğuşları tam olmalı, temiz ve sağlıklı olmalı, bol çiçek tozu vermeli ve yeterince ilek arıcılığı bulundurmalıdır. Olgunlaşma zamanı dölleyeceği çeşitle örtüşmelidir. İlek incir çeşitlerine Elma, Kıbrıslı, Hamza, Konkur, Ak ilek, Kara, Kuyucak ileği örnek verilebilir.

BAHÇE KURMA

Ticari amaçla incir yetiştiriciliği düşünüldüğünde başlangıçta çeşit seçiminin doğru yapılması gerekir. Çeşit seçiminde iklim ve toprak yapısı, pazar istekleri ve pazarlama olanakları, üretim potansiyeli, ürün fiyatları gibi konular dikkatle incelenmelidir. İncir bahçesi tesis edilecek alanın önce ihata işlemleri yapılır. Gerekliyse, drenaj vs. arazi ıslahı sorunları halledilir. Bahçe toprağı, dikimden önce 2–3 kez derince sürülür. Toprağın havalanması ve yağışlardan en iyi şekilde yararlanması sağlanır. Bahçedeki yabancı otların en iyi şekilde temizlenmesine özen gösterilmelidir. Meyilli arazilerde kurulacak incir bahçelerinde su taşkınlarına karşı önlem alınmalıdır. Arazinin yapısına göre dikim şekli (kontur, kare, üçgen vb.) belirlenir. Kuvvetli topraklarda ağaç kuvvetli gelişeceği için dikim mesafesi uzun (8×8) tutulur. Kıvr taban arazilerde ise daha kısa (6×6) aralık mesafelerde dikim yapılabilir. Dikim için, sonbaharda yaprak dökümü ile ilkbaharda su yürümesi arasında kalan zaman en uygun dönemdir.

KÜLTÜREL İŞLEMLER

Toprak İşleme

İncir bahçelerinde toprağın havalanması, yağışlardan en iyi şekilde yararlanması, yabancı ot kontrolünün sağlanması ve bahçenin hasada hazırlanması amacıyla toprak işleme yapılır. Sonbaharda bir derin ve ilkbaharda daha yüzlek iki sürüm şeklinde toprak işleme yapılabilir. Ağaç diplerindeki yabancı otlar için dip çapası yapılmalıdır.

Sulama

İncir ağaçlarının en uygun yağış isteği 625 mm'dir. Yağış miktarının 550 mm'nin altına düşmesi durumunda sulama yapmak gerekir. Mayıs ayına kadar olan yağışlar değerlendirilir ve gerekiyorsa Mayıs sonuna doğru bir sulama yapılır. Yağışların